

Asia: VN/13501/2025

Lausuntopyyntö kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kunnanhallitus antaa pyydetyistä asiasta Rääkkylän kunnan puolesta seuraavanlaisen lausunnon:

Kunta katsoo, ettei ehdotettua 75 miljoonan euron vähennystä kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin tule toteuttaa edes kertaluonteisena ja tasaeräisenä.

Esityksessä arvioidaan, että ratkaisu ei lisää kuntien välisiä suhteellisia eroja, mutta taustamuistion mukaan leikkaus kohdistuisi kuntien saamiin valtionosuuksiin eri suuruisena siten, ettei negatiivisen valtionosuuksien kunnille tulisi lisälaskua, mutta suurimmillaan leikkaus olisi peräti 49 euroa/ asukas. Leikkaus ei siten huomioi lainkaan kuntien nykyisiä taloudellisia liikkumavaroja tai kykyä sopeutua.

Leikkauksesta ei kuitenkaan seuraa sitä, että kuntien tehtävät ja vastuut vähenisivät, vaan kunnat edelleen kantavat vastuun peruspalvelujen laadun heikkenemisestä, henkilöstövähennyksistä, verojen korotuksista tai maksujen ja asiakasmaksujen noususta. Nämä tulisivat kohdistumaan suoraan kuntalaisiin ja erityisesti heikommassa asemassa oleviin.

Esityksessä ei arvioida leikkauksen vaikutuksista eri kokoihin, eri alueilla sijaitseviin ja erilaisessa taloudellisessa asemassa oleviin kuntiin. Esityksessä myöskään ei ole arviota siitä, millaiset sopeuttamiskeinot kunnilla realistisesti on käytettävissään, jos vähennys toteutetaan esitetystä muodosta.

Valtionosuudet ovat rahoitusta eduskunnan säätämiin lakisääteisiin tehtäviin. Valtionosuudet ovat valtion kunnille maksamia tukia, joiden tarkoitus on tasata kuntien välisiä taloudellisia eroja ja varmistaa, että kaikilla kunnilla on mahdollisuus järjestää lakisääteiset palvelut.

Eduskunta toki voi muuttaa valtionosuusjärjestelmää lailla, mutta sen täytyy ottaa huomioon seuraavat rajoitteet:

a) Perustuslain rajoitteet

Kunnallisen itsehallinnon ydin ei saa vaarantua.

Valtionosuusleikkaukset eivät saa johtaa tilanteeseen, jossa kunnat eivät kykene täyttämään lakisääteisiä tehtäviään.

Oikeusvaltioperiaate ja suhteellisuusperiaate edellyttävät, että muutokset eivät ole kohtuuttomia.

b) Perustuslakivaliokunnan linjaukset

Valiokunta on todennut useaan otteeseen, että kunnallisen itsehallinnon ydinaluetta ei saa murentaa liiallisella sääntelyllä tai rahoituksen heikentämisellä.

Edellä esitetyn perusteella ja yhteenvetona Rääkkylän kunta esittää, että suunniteltu esitys kuntien valtionosuuksien kertaluontoisesta – 2 prosentin leikkaamisesta, jonka vaikutus kuntatalouteen on 75 000 000 euroa, tulee perua ja hakea kyseinen säästö muualta.

Karttunen Heidi
Rääkkylän kunta

Rautiainen Esko
c/o Rääkkylän kunta - Rääkkylän kunnanhallitus 18.8.2025 § 120